

Η ΠΑΡΑΔΟΣΙΣ ΤΟΥ ΚΑΡΑΓΑΤΣ ΕΙΣ ΤΟΝ ΤΟΥΡΚΙΚΟΝ ΣΤΡΑΤΟΝ

ΜΙΑ ΠΕΝΘΙΜΟΣ ΤΕΛΕΤΗ.-ΕΙΚΩΝ ΠΕΝΘΟΥΣ

(ΑΠΟ ΤΟ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΝ ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΟΝ)

Ν.Υ. Ν. Οκτ. 20 1922

Επιστέλλουσιν εκ Καραγάτς εις 'Αθηναίην εφημερίδα υπό ημερομηνίαν 26 Σεπτεμβρίου, τὰ ακόλουθα:

Τὴν πρωίαν τοῦ προπαραλθόντος Σαββάτου τὸ Καραγάτς παρεδόθη ἐπισήμως ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων εἰς τοὺς Τούρκους. Καὶ ἤδη ἡ ἡμισέληνος κυματίζει ἐπὶ τῶν οἰκημάτων, τὰ ὅποια ἐπετάχθησαν, ὅπως στεγάσουν τὰ μικρὰ Τουρκικά στρατιωτικὰ τμήματα, τὴν ἀστυνομίαν καὶ τὴν χωροφυλακίαν. Ἡ ἡμέρα τῆς παραδόσεως ὑπῆρξεν ἡμέρα ἀτεματίστων διατυπώσεων. Ὀλίγον μετὰ τὴν 8ην πρωινήν ὁ Τούρκος συνταγματάρχης Χουσεϊν Χουσιή βέης συνήτησε τὸν Ἑλ-

ληνα συνταγματάρχην κ. Παππῶν ἐξω τῆς πόλεως καὶ ἐγένετο δεκτὸς μετὰ πλήρεις στρατιωτικὰς τιμὰς, ἀποδομέναις ὑπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἀποσπάσματος, τὸ ὅποιον ἀκολούθως ἐχαίρετισε τὰ διάφορα τμήματα τοῦ εἰσελθόντος εἰς τὸ Καραγάτς Τουρκικοῦ στρατοῦ. Ἐπηκολούθησεν ἡ τυπικὴ ἐπίσημος παραδοσις τῶν στρατιωτικῶν θέσεων καὶ μετὰ μίαν καὶ ἡμίσειαν ὥραν συνητήθησαν αἱ πολιτικαὶ ἀρχαί, πρὸς συντάξιν τοῦ πρωτοκόλλου τῆς παραδόσεως. Ἐυτυχῶς ὅτι ἡ ἀκέραιος ἐπιθυμία τῶν φωτογράφων καὶ κινηματογραφιστῶν, ὅπως ἀποτυπώσουν τὴν πρώτην ταύ-

την περιπέτειον παραδόσεως Ἑλληνικοῦ ἐδάφους ἀπ' εὐθείας πρὸς τοὺς Τούρκους, ἀνευ τῆς παρεμβάσεως τῶν Σομαχίων, διηκούκλυε τὴν δυσχερῆ φυσικὴν θέσιν, εἰς ἣν εὕρισκοντο αἱ Ἑλληνικαὶ ἀρχαί.

Ἡ παραδοσις εἶχε καὶ τὸ ἐπισιόδιόν της, ἐπισιόδιον, τὸ ὅποιον ἔδωκεν ἀφορμὴν πολλῶν ἀνησυχιῶν. Αἱ πολιτικαὶ Ἑλληνικαὶ καὶ Τουρκικαὶ Ἀρχαί, συνελθούσαι διὰ τὴν σύνταξιν τοῦ πρωτοκόλλου, διεψώνησαν ἐπὶ ἐνὸς σοβαροῦ σημείου. Οἱ Τούρκοι ἐζήτησαν, ὅπως δηλωθῇ γραπτῶς ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων, ὅτι αἱ ἐν τῷ Καραγάτς καταστροφαι τῶν οἰκιῶν ἔχουν γίνῃ πρὸ τῆς παραδόσεως τῆς πόλεως. Οἱ Ἕλληνες δὲν ἐδέχθησαν τὴν τοιαύτην ἀπαίτησιν. Ἐν τέλει τὸ πρωτόκολλον ὑπεγράφη ἀνευ τῆς ζητηθείσης γραπτῆς δηλώσεως.

Τὸ ἀληθές ἐστίν, ὅτι οἱ Τούρκοι ἔδοκίμασαν ἀπογοητευσιν ἐκ τῆς νέας τῶν κινήσεως, τὴν ὅποیان εἶχον μετὰ τοῦ Ἰσμέτ πασὰ μεγαλοποιήσῃ εἰς τὴν φαντασίαν των, ὅταν ἐδέγοντο τὴν πρότασιν περὶ τοῦ Καραγάτς εἰς τὴν Διάσκεψιν τῆς Λωζάννης. Τὸ Καραγάτς σήμερον εἶναι ἀπολύτως νεκρὸν. Μετὰ τὴν ἀπώρησιν ὀλλοκλήρου τοῦ Ἑλληνικοῦ πληθυσμοῦ, παρέμειναν εἰς τὸ Καραγάτς ἕλιγοι Ἰσραηλίται, Ἀρμένιοι καὶ Ἴταλοι.

Ὡς γνωστὸν, οἱ ἀτυχεῖς Ἕλληνες κάτοικοι τοῦ Καραγάτς ἤρχισαν νὰ ἀνοικοδομοῦν πλησίον τοῦ ὄρους τῶν πλιν, εἰς τὴν ὅποιαν ἔσονται τὸ ὄνομα τῆς πατρίδος των. Ἡ θέσις τῆς νέας πόλεως θὰ ἦρῃνατο νὰ θεμελιωθῇ ἐπὶ πολὺ καλῆ, διότι εἶναι πολὺ πλησίον τῶν συνόρων καὶ τὸ ἔδαφος εἶναι ἀκατάλληλον ἀπὸ πολλῶν ἀπόψεων. Ἦδη ἐγένοντο τρεῖς βαθεῖαι διατρήσεις τοῦ ἐδάφους καὶ δὲν ἐξευρέθη ὕδωρ. Ἀλλὰ ὁ ἀπαισθητὴς Μητροπολίτης Ἀδριανουπόλεως, τοῦ ὅποιο ἐνθυμούμεθα μετὰ συγκινήσεως τὴν τελευταίαν λειτουργίαν ἐν τῷ Καθεδρικῷ Ναῷ τῆς Ἀδριανουπόλεως κατὰ τὸν παρελθόντα Ὀκτώβριον καὶ ὀλίγον πρὸ τῆς παραδόσεως αὐτῆς εἰς τοὺς Τούρκους, ἐρριψεν εἰς τὴν θέσιν ταύτην τὸν θεμελίον λίθον διὰ τὴν ἀνέγερσιν τοῦ Ναοῦ καὶ τῆς νέας Ὀρεσσειᾶδος. Πέριξ τοῦ Ναοῦ οἱ κάτοικοι ἔχουν ἀρχίσῃ τὴν ἀνέγερσιν τῶν νέων οἰκιῶν των. Ἡ ἀνοικοδόμησις συναντᾷ μεγάλας δυσχερείας. Ἐκφράζονται δὲ φόβοι, ὅτι ὁ ἐπερχόμενος χειμὼν δὲν θὰ εὕρῃ τοὺς ἀτυχεῖς πρόσφυγας καλῶς στεγαζομένους. Καὶ ὁ χειμὼν εἰς τὰ Ἰσραηλικά πεδία δὲν εἶναι πικρῶν, ὅσον καὶ ἂν πρόκειται περὶ ὑπομονητικῶν καὶ σκληραγωγημένου Λαοῦ, ὅστις ἤδη ἔχει ἐξαναγκασθῆ εἰς δύο

ἐν τὰς τοιαύτας προθέσεις τοῦ ἐν λόγῳ ἐργαστασιάρχου, θὰ ἔσπειδον νὰ ἀποστείλουν μετρητὰ χρήματα, πρὸς ἐξαγοράν τῶν ἐγκαταστάσεων του.

Εἰς ἐλόκληρον τὸ παλαιὸν Καραγάτς μετὰ δυσκολίας σήμερον λειτουργεῖ ἐν καὶ μόνον κατάστημα. Ἡ μικρὰ κίνησις ἀγοραπωλητικῆς γίνεται ὑπὸ πλανωδίων τινῶν πωλητῶν τυγαρέτων καὶ φρούτων. Ἀπὸ πάσας σχεδὸν τὰς οἰκίας ἔχουν ἀφαιρεθῆ αἱ θύραι καὶ τὰ παράθυρα καὶ ἡ πόλις παρουσιάζει ὄψιν ἐρειπίων.

Οἱ Τούρκοι διαμαρτύρονται βαθαίως διὰ τὴν τοιαύτην κατάστασιν, ἀλλὰ δὲν ἔχουν κανὲν δικαίον. Πρῶτοι αὐτοὶ ἤρξατο χειρῶν ἀδικίων. Μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τῶν Ἑλλήνων τῆς Ἀδριανουπόλεως, οἱ Τούρκοι κατεχρῆμνιζον τὰς Ἑλληνικὰς οἰκίας καὶ ἐχρησιμοποίησαν τὰς θύρας καὶ τὰ παράθυρα διὰ τὰς πυράς. Οἱ Ἕλληνες λοιπὸν τοῦ Καραγάτς εἶχον πάντα λόγον νὰ προβλέπουν ὅτι παρομοίᾳ τύχῃ ἀνέμενε καὶ τὰς ἰδικὰς των οἰκίας καὶ νὰ θεωρήσουν προτιμότερον νὰ πυρωθῶν αὐτοὶ μετὰ τὰ παράθυρα των.

Μετὰ τὴν ὑπογραφήν τοῦ πρωτοκόλλου τῆς παραδόσεως, εἰδικὴ ἀμαρτωτολογία, φέρουσα τὰς Ἑλληνικὰς ἀρχὰς εἰς τὸ Δεδεαγάτς, ἀνεχώρησεν, ὑπὸ στρατιωτικὰς τιμὰς, ἀποδομένης ὑπὸ Γαλλικοῦ τάγματος.

ΚΑΘΕΝΟΣ ΕΚΛΟΓΗ

Ὁ ἐργάτης τὸ ἀγοράζει δι' ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΝ
Ὁ δὲ πλούσιος διὰ τὴν ΥΓΕΙΑΝ ΤΟΥ

Συμφέροι εἰς τὸν πτωχὸν
Ἀρέσει εἰς τὸν πλούσιον

ΤΟ ΣΙΓΑΡΟΧΑΡΤΟΝ "ΜΑΥΡΗ ΘΑΛΑΣΣΑ"

Πωλεῖται εἰς ὅλα τὰ Ἑλληνικὰ κέντρα.

MAX SPIEGEL & SONS CO., INC.
54 Lispenard St., New York.

Στρίψατε τὸ σιγάρον σας μετὰ σιγαρόχαρτον ΜΑΥΡΗ ΘΑΛΑΣΣΑ

ΕΚΔΟΣΙΣ "ΑΤΛΑΝΤΙΔΟΣ"

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΑΛΦΑΒΗΤΑΡΙΩΝ

ΛΑΪΚΟΣ ΟΝΕΙΡΟΚΡΙΤΗΣ

Ο ΜΕΓΑΛΟΣ ΟΝΕΙΡΟΚΡΙΤΗΣ

Περιέχων διαφόρων θεῶν καὶ τῶν μετὰ τὸν ἄδελφον ἐχει διὰ παντός του, ἐπὶ καὶ νέαν Παίγνιον

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΝ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΙΚΟΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ...

ΤΟ ΚΑΡΑΓΑΤΣ

ΠΩΣ ΕΓΕΙΝΕ Η ΠΑΡΑΔΟΣΙΣ

Αί τελευταίαί στιγμαί τής δυστυχούς πόλεως, ήτις εκτουρκίζεται έν νέου.—Είναι μεσημβρία και χάριν τής Ιστορίας σάς αποστέλλω τὸ τελευταίον Ἑλληνικὸν τηλεγράφημα, μεταδιδόμενον ἀπὸ Ἑλλήνα τηλεγραφετήν.

Μερικά λεπτά εἰσέτι και τὸ Καραγάτς ἀποθνήσκει πλέον. Κενὸν ἀπὸ τοὺς Ἑλληνας κατοίκους του ἀναμένει τοὺς νέους κυρίους του γὰ τὸ θηώσουν τελειωτικῶς. Μὲ δάκρυα εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς παρακολουθῶ ἀπὸ πρωίας τὴν νεκρικὴν τελετὴν τής ἄλλοτε ἀνωθείσης Ἑλληνικῆς πόλεως.

Ἀπὸ τής ὀγδόης πρωίνης συμφώνως μὲ τὰ ἐκ τῶν προτέρων κανονισμένα ἤρχισε τμηματικῶς ἡ ἀποχώρησις ἐκ τής πόλεως και τῶν πέριξ, τῶν Ἑλλήνων χωροφυλάκων ἀντικαθισταμένων ἀμέσως ὑπὸ Τούρκων ἀστυνομικῶν τῇ ὁδηγίᾳ Ἑλλήνων ἀξιωματικῶν. Τὰ βλέμματα τῶν ἀπερχομένων στρέφονται διὰ τελευταίαν φοράν πρὸς τὰ τόσον γνωστά τοὺς ἄλλοτε Ἑλληνικὰ μέρη. Οἱ ἐγκαθιστάμενοι μὲ τὸ ἀγέρας ἔχουσιν τῶν καταλαμβάνουν τὰ θέσεις και τὰ διάφορα σημεῖα χωρὶς ἐννοεῖται νὰ ἐκφέρουν λέξιν.

Τὴν δεκάτην πρωίνην ἀρχόντο εἰς τὴν πόλιν τὰ αὐτοκίνητα τὰ φέροντα τὸν Γενικὸν Διοικητὴν Ἀδριανουπόλεως Νατζή μπέην, ἀκολουθούμενον ἀπὸ τοὺς ἀνωτέρους Τούρκους διοικητικοὺς ὑπαλλήλους.

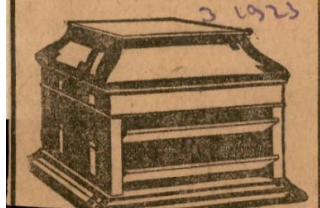
Ὁ τουρκικὸς ὄχλος ὀργιάζει εἰς ζητωκραυγὰς.

Οἱ ἀρχθέντες ἀνήλθον ἀμέσως εἰς τὸ μέγαρον τοῦ Δημαρχείου ἔνθα συνητήθησαν μετὰ τῶν ἀναμενόντων Ἑλλήνων ὑπαλλήλων, ἐχόντων ἐπὶ κεφαλῆς τὸν κ. Π. Μαυρουδῆν, ἀντιπρόσωπον τής Γενικῆς Διοικήσεως τής Ἀνατολικῆς Θράκης.

Φιλοφρονέσεται χειραψία ἀντηλάγησαν και ἤρχισεν ἀκολούθως ἡ

ΝΥ ΑΝΘ. ΝΑΥΣ

ΦΩΝΟΓΡΑΦΑ

συντάξις του σχετικῶν πρωτοκόλλου τής παραδόσεως, ἕπερ ἔχει ὡς ἑξῆς:

«Οἱ κάτωθι συνεκεντρώθησαν σήμεραν Σάββατον, 15 Σεπτεμβρίου και ὥραν 10ην πρωινήν εἰς τὸ Δημαρχεῖον τοῦ Καραγάτς πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν διατυπώσεων τής παραδόσεως και λήξεως κατοχῆς τοῦ ἐδάφους τούτου και τής μεταβιβάσεως τῶν διοικητικῶν ἀρχῶν. Τὰ ὕψηλά μέλη συμφωνήσαντα ἐπὶ τοῦ τρόπου τής ἐκτελέσεως τής ἀποστολῆς των, ἔδωκαν εἰς τὰς τουρκικὰς ἀρχὰς τὴν κατοχὴν τοῦ ἐν λόγῳ ἐδάφους. Ἡ Κυβέρνησις τής Μεγάλῆς Ἐθνοσυνελεύσεως τής Τουρκίας ἐπιφυλάσσει δι' ἐαυτὴν τὰ δικαιώματα, ἅτινα ἤθελον ἀπορροεῖσαι ἐκ τής ἀνωσυνθήκης πρὸς ὄφελός τής ἐκ τής γενομένης ζημίας εἰς τὰ δημόσια οἰκίματα ἡ ιδιωτικὰ ἐκ μέρους τῶν κατοίκων ἡ ἄλλου τινὸς προσώπου πρὸ τής παραδόσεως τής πόλεως και τής περιουχῆς ταύτης.

«Ἐγένετο ἐν Καραγάτς κλπ.»

Αἱ διαφοροὶ ὑπηρεσίαι ἀρχίζουσι ἤδη παραδιδόμεναι ὑπὸ τῶν ὑπαλλήλων μας πρὸς τοὺς Τούρκους.

Τὸ Καραγάτς γίνεταί πλέον. Πλησιάζει μεσημβρία. Διμοιρία τουρκικοῦ στρατοῦ παρατάσσεται ἐξώθεν τοῦ Δημαρχείου.

Μεσημβρία παρὰ πέντε λεπτά! Μερικοὶ ἄνθρωποι θακρυσμῆνοι ἐξέρχονται ἐκ τοῦ μεγάρου και διέρχονται διὰ μέσου τοῦ σίχου τῶν παρατεταγμένων Τούρκων, ὅτινες παρουσιάζουσι ἔπλα. Οἱ Ἑλληνες ὑπαλλήλοι ἀκολουθούμενοι ἀπὸ ἀξιωματικῶς ἐπιτελεῖς μας ἐντεταλμένους τὸν κανονισμὸν τῶν διαφόρων στρατιωτικῆς φύσεως ζητημάτων, ἐπιβάλλοντας αὐτοκινήτων και συνοδευόμενοι ἀπὸ τοὺς παραλαβόντας τὴν πόλιν Τούρκους διοικητικοὺς ὑπαλλήλους και τοῦ Τούρκου συναγματάρχου Χουσεῖν Λουσῆ, εἰς ἔνθα ἔγεινεν ἡ στρατιωτικὴ παράδοσις, διὰ τής μεγάλης λεωφόρου τής πόλεως κατευθύνονται πρὸς τὸν σιδηροδρομικὸν σταθμὸν.

Τὰ αὐτοκίνητα τῶν ἐπισήμων, διερχόμενα πρὸ τοῦ Γαλλικοῦ Προξενείου, ἔνθα ἀνέμενον οἱ Πρόξενοι Γαλλίας, Βελγίου και Ἰταλίας, τὰ μέλη τής διασυμμαχικῆς Επιτροπῆς τής ἐνταῦθα ἐδρουούσης, ὁ Καθολικὸς Κλήρος και πολλὰ ἔγκριτα μέλη τής Διεθνούς πατριῆς τής πόλεως, σταθμῆσιν, οἱ δὲ ξένοι ἐπίσημοι προστεθήσαν εἰς τὴν μέχρι τοῦ σταθμοῦ συνοδείαν.

Εἰς τὸν σταθμὸν παρατεταγμένον Γαλλικὸν ἀπόσπασμα ὑπὸ τὸν Γάλλον ταγματάρχην Γκρόνερ, και Ἑλληνικὸν τοιοῦτον ἀποδίδουν τὰς τιμὰς εἰς τοὺς Ἑλληνας στρατιωτικοὺς και πολιτικοὺς ἀντιπροσώπους.

Μεσημβρία και εἴκοσι! Ἐν λεπτὸν και τὸ τηλεγραφικὸν σύρμα, τὸ μόνον ποῦ ἐνώνει τὴν δυστυχῆ πόλιν μὲ τὴν ἐλευθέραν Πατριδα, κόπτεται. . . . Ἀναχωροῦμεν. . . Τὸ Καραγάτς ἀπέθανεν.

ΑΘ. ΖΑΡΖΑΛΙΔΗΣ